

Sygn. akt II UK 342/17

## POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku D. D., K. W.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we W.  
o ustalenie właściwego ustawodawstwa,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 19 czerwca 2018 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawcy K. W. od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 19 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we [...] wyrokiem z 19 stycznia 2017 r. oddalił apelację wnioskodawcy K. W. od wyroku Sądu Okręgowego we W. z 27 kwietnia 2016 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 19 maja 2015 r., stwierdzającej, że od 1 kwietnia 2014 r. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego i procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na oczywistą zasadność tego środka odwoławczego a także nieważność postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżący odwołuje się do trzeciej i czwartej podstawy przysądu (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.).

Nie stwierdza się nieważności postępowania (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 3 k.p.c.), bo w orzecznictwie zasadnie przyjmuje się że, pracodawca słowacki nie jest zainteresowanym w sprawie (art. 477<sup>11</sup> k.p.c.). Stosownie do treści art. 477<sup>11</sup> § 1 k.p.c., stronami postępowania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych są: ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy oraz zainteresowany. W myśl art. 477<sup>11</sup> § 2 zdanie pierwsze k.p.c., zainteresowanym w rozumieniu przedmiotowej ustawy jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z zasadą terytorialności, chodzi w tym przepisie o prawa i obowiązki wynikające z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych, stąd nie ma on zastosowania do praw i obowiązków wynikających z porządków prawnych innych krajów członkowskich Unii, o których rozstrzygają odpowiednie organy tych krajów wedle obowiązującego w nich prawa (zob. postanowienie z 27 września 2016 r., I UZ 14/16 i wyroki z 14 lipca 2016 r., II UK 297/15 i z 25 listopada 2016 r., I UK 370/15 Sądu Najwyższego).

Powyższej wykładni nie zmienia to, że doszło do połączenia spraw do rozpoznania w trybie art. 219 k.p.c. i że pracodawca słowacki w drugiej sprawie został wezwany do udziału w postępowaniu jako zainteresowany.

Sąd Najwyższy na etapie przysądu nie rozpoznaje sprawy tak jak sąd powszechny. Granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym. W ocenie zarzutów skargi zachodzi związanie ustalaniem stanu faktycznego na których oparto zaskarżony wyrok (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.). Reżim ten obowiązuje również w ocenie podstawy przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Jest to szczególna podstawa przysądu, gdyż jako jedyna pozwala przyjąć skargę kasacyjną do rozpoznania ze względu na indywidualny interes strony. Należy jednak wówczas wykazać, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Punktem odniesienia nie są zarzuty podstaw kasacyjnych z art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., bo te ocenia się dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania i do uwzględnienia skargi może wówczas wystarczać zwykła

zasadność tych zarzutów (*a contrario* art. 398<sup>14</sup> k.p.c.). W przypadku podstawy przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma dopiero aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej.

Skarżący błędnie zakłada, że podstawy kasacyjne („w świetle zgłoszonych zarzutów kasacyjnych ...”) składają się na podstawę przedsądu. Podstawy kasacyjne stanowią odrębny element skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Oznacza to, że skarżący we wniosku powinien samodzielnie (czyli odrębnie od podstaw kasacyjnych) wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy.

Ocena podstawy przedsądu jest negatywna, gdyż we wniosku brak jest zarzutów osadzonych w konkretnych przepisach prawa (metodycznie tak jak zarzutów kasacyjnych – art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), które stanowiłyby punkt wyjścia i oparcia w analizie czy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ten mankament przekłada się na ocenę rozstrzygnięcia, bo nie można podzielić argumentu skarżącego, że nie wyjaśniono sprawy i nie doszło do uzgodnień instytucji obu krajów, skoro Sąd powszechny wyraźnie taką współpracę ustalił i ocenił. Sąd Apelacyjny jednoznacznie stwierdza, że organ rentowy po analizie załączonych do wniosku o ustalenie właściwego ustawodawstwa dokumentów wszczął procedurę określoną w art. 16 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009. W piśmie z 11 marca 2015 r. poinformował słowacką instytucję ubezpieczeniową o tymczasowym ustaleniu ustawodawcy polskiego dla wnioskodawcy. Słowacki organ rentowy nie wniósł zastrzeżeń w tym zakresie a ponadto w piśmie z 15 stycznia 2016 r. wskazał, że w stosunku do skarżącego nie wystawiono formularza PD A1, albowiem zastosowanie miały przepisy dotyczące polskiego ustawodawstwa. W takiej sytuacji Sąd powszechny mógł potwierdzić prawidłowość decyzji, bo został wyczerpany tryb z art. 16 rozporządzenia wykonawczego i nie było sporu co do podlegania wnioskodawcy polskiemu ustawodawstwu.

Natomiast ocena pracy marginalnej należy w pierwszej kolejności do instytucji drugiego państwa. Wbrew jednak argumentacji zakres pracy skarżącego na Słowacji został ustalony i nie jest podważany we wniosku o przyjęcie skargi. Sąd Okręgowy ustalił, że praca wynosiła od 4 do 10 godzin miesięcznie i była pracą

marginalną, skoro czas pracy był zmienny i nieokreślony konkretną liczbą godzin (...). Oceny tej nie zamienia zarzut, że słowacka instytucja, nie podała przyczyn uznania wykonywanej pracy za marginalną. W takim stanie faktycznym decyduje ocena materialna, dlatego podstawą rozstrzygnięcia mógł być przepis o pracy marginalnej z art. 14 ust. 5b rozporządzenia podstawowego nr 883/2003, wyłączający stosowanie art. 13. Jeżeli taka ocena zakresu pracy powstała już na wstępie postępowania, to ustawodawstwo słowackie nie musiało być ustalone tymczasowo jako pierwsze. W sprawie nie ustalono, że pozwany nie przeprowadził żadnego postępowania wyjaśniającego, zwłaszcza, iż wystąpiły i były prowadzone podobne sprawy przeciwko temu samemu pracodawcy. Praca marginalna nie musi wyłączać ubezpieczenia społecznego za granicą, jednak nie jest brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Stronie nie zamyka się prawa do weryfikacji ustalonego ustawodawstwa, jednak skarżący nie przedstawił nowych dowodów ani słowacka instytucja nie zmieniła stanowiska.

Innymi słowy zarzuty wniosku nie uzasadniają stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W sprawie nie bezpodstawnie rozstrzygnięto, że skarżący w spornym okresie nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy najemnej u pracodawcy słowackiego, dlatego podlegał ubezpieczeniom w kraju z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).